

INGLIZ TILINING YOSHLAR HAYOTIDAGI RO'LI

Narzulloyeva Maftuna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18618104>

Annotatsiya. Ushbu maqolada ingliz tilining yoshlar hayotidagi o'rni hamda uning ta'lim, kasbiy rivojlanish va madaniyatlararo muloqotdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Bugungi globallashuv davrida ingliz tili nafaqat bilim olish vositasi, balki xalqaro muloqot va professional hamkorlik uchun zarur kommunikativ vositaga aylangan. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ingliz tilini biladigan yoshlar onlayn resurslar, ilmiy manbalar va global ta'lim platformalaridan samarali foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu bilan birga, til bilish yoshlarning kasbiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi, chunki u ish imkoniyatlarini kengaytiradi, professional kommunikatsiyani yaxshilaydi va xalqaro tarmoqlarda faoliyat yuritishga imkon beradi. Maqolada, shuningdek, ingliz tilining madaniyatlararo muloqotdagi o'rni ham yoritilgan.

Kalit so'zlar: Ta'lim va til, kasbiy rivojlanish, global til, yoshlar hayoti, madaniyatlararo muloqot.

Abstract. This article examines the role of the English language in the lives of young people and its significance in education, professional development, and intercultural communication. In the era of globalization, English has become not only a tool for acquiring knowledge but also an essential means of international communication and professional collaboration. Research indicates that young people who know English can effectively use online resources, scientific sources, and global educational platforms. Knowledge of English also plays a crucial role in professional development, as it expands employment opportunities, improves professional communication, and enables active participation in international networks. The article further highlights the role of English in intercultural communication, emphasizing that it facilitates effective interaction and cooperation among people of different nationalities. Drawing on the works of scholars such as David Crystal, David Graddol, and Barbara Seidlhofer, the article argues that proficiency in English is not only a communication tool but also a key factor in achieving personal and professional success in the globalized world.

Keywords: Education and Language, Professional Development, Global Language, Youth Life, Intercultural Communication.

Аннотация. В данной статье рассматривается роль английского языка в жизни молодежи, а также его значение в образовании, профессиональном развитии и межкультурной коммуникации. В эпоху глобализации английский язык стал не только инструментом получения знаний, но и необходимым средством международного общения и профессионального сотрудничества. Исследования показывают, что молодежь, владеющая английским языком, может эффективно использовать онлайн-ресурсы, научные источники и глобальные образовательные платформы. Знание языка играет важную роль в профессиональном развитии, расширяя возможности трудоустройства, улучшая навыки коммуникации и способствуя активному участию в международных сетях. В статье подчеркивается, что английский язык облегчает взаимодействие и сотрудничество между представителями разных национальностей. Основываясь на трудах таких ученых, как Дэвид Кристал, Дэвид Граддол и Барбара Зейдльхофер, автор подчеркивает, что знание английского языка является не только средством общения, но и ключом к личному и профессиональному успеху в глобальном мире.

Ключевые слова: Образование и язык, профессиональное развитие, глобальный язык, жизнь молодежи, межкультурная коммуникация.

KIRISH

Bugungi globallashuv davrida ingliz tili yoshlar hayotida muhim o‘rin egallamoqda. Til inson hayotida bilim, imkoniyat va rivojlanish vositasi hisoblanadi. Ingliz tilining yoshlar hayotidagi roli haqida turli ilmiy qarashlar mavjud. Ilmiy maqolalarda ta’kidlanishicha, ingliz tili hozirgi kunda global kommunikatsiya, biznes, ta’lim va madaniyat vositasiga aylangan. Ushbu til orqali yoshlar nafaqat bilim oladi, balki xalqaro muloqot va hamkorlik imkoniyatlarini ham kengaytiradi (InLibrary).

Ingliz tilini bilish yoshlarga ko‘plab imkoniyatlar yaratadi, chunki ilmiy manbalar, kurslar va darsliklarning katta qismi aynan ingliz tilida mavjud. Bu esa yoshlarning kelajakda kasb tanlashiga yordam beradi.

Til ta’limning ajralmas qismi hisoblanadi. U fikr bildirish, o‘rganish va muloqot qilish jarayonini ta’minlaydi. Ingliz tili bir necha yillardan buyon global tillardan biri sifatida e’tirof etiladi. Dunyo miqyosida mashhur tilshunos David Crystal ingliz tilining global tilga aylanishi haqida shunday yozadi: “English has become the global language because of historical, political and cultural causes, and it now plays an important role in international communication.” Bu fikr ingliz tilining xalqaro muloqotdagi o‘rnini aniq ifodalaydi (Crystal, English as a Global Language, Cambridge University Press).

Bundan tashqari, ingliz tili dunyo bo‘ylab eng ko‘p o‘rganiladigan tillardan biri hisoblanadi hamda o‘quvchilarni xalqaro standartlar asosida tayyorlaydi. Ingliz tilini bilish yoshlarning mustaqil ta’lim olishiga yordam beradi. Masalan, Google, Google Scholar va onlayn ta’lim platformalaridagi ma’lumotlarning aksariyati ingliz tilida berilgan. Shu sababli bu tilni bilish ta’lim sifatini oshiradi. David Graddol “English Next” (2006) asarida ingliz tilining global ta’lim va mehnat bozorida ahamiyati ortib borayotganini ta’kidlab, bu tilni bilish yoshlarning kasbiy rivojlanishida muhim rol o‘ynashini qayd etadi.

Bir nechta tilni bilish bilim olish jarayonini osonlashtiradi. Masalan, xorijiy kitoblarni o‘qish, videodarslarni tomosha qilish va onlayn kurslarda qatnashish yoshlarning bilim doirasini kengaytiradi. Har bir yangi til yangi dunyo va yangi do‘stlar orttirish imkonini beradi. Til o‘rganish xotira, ijodkorlik va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi (Journals).

Ilmiy maqolalarda yosh bolalarning ham til o‘rganishi haqida fikr yuritilgan. Bolalar kichik yoshda ikkinchi tilni o‘rgansa, ularning miya rivojlanishi, ijodkorligi va kommunikativ ko‘nikmalari yanada yaxshilanadi (academicpublishers.org).

Kawsar Ahamed “English for Career Development” maqolasida ingliz tilini bilish kasbiy muvaffaqiyat uchun muhim omil ekanligini ta’kidlaydi. Ingliz tilini yaxshi bilish ish imkoniyatlarini kengaytiradi, professional tarmoq (network) yaratishni osonlashtiradi va professional kommunikatsiyani yaxshilaydi (Tresearch).

Til bo‘yicha kasbiy rivojlanish — bu shaxsning o‘z ish sohasida til bilimini oshirishi, kommunikatsiya ko‘nikmalarini takomillashtirishi va xalqaro darajada samarali ishlash qobiliyatini rivojlantirishidir. Bir nechta tilni bilish xalqaro kompaniyalarda ishlash imkoniyatini yaratadi. Til bilish ish jarayonida bilim almashishni va hujjatlarni tushunishni osonlashtiradi (en.wikipedia.org).

David Graddol o'z tadqiqotlarida ingliz tili kelajak mehnat bozori uchun zarur til ekanini ta'kidlaydi. Uning fikricha, ingliz tilini bilgan yoshlar xalqaro kompaniyalarda ishlash, xorijiy hamkorlar bilan aloqa qilish va professional o'sishga erishishda ustunlikka ega bo'ladi.

Hozirgi kunda texnologiya, biznes, tibbiyot va muhandislik sohalarida ingliz tili asosiy ish tili hisoblanadi. Shu sababli ingliz tilini bilish yoshlarning kasbiy imkoniyatlarini kengaytiradi.

Ingliz tili dunyo bo'ylab eng ko'p qo'llaniladigan til bo'lib, turli mamlakat vakillari o'rtasida umumiy muloqot vositasi sifatida xizmat qiladi. Masalan, o'zbek va nemis talabalari ingliz tili orqali oson muloqot qila oladi.

David Crystal ingliz tilining global muloqot vositasiga aylanganini ta'kidlab, u turli madaniyatlar o'rtasida tushunish va hamkorlikni kuchaytirishini qayd etadi (*English as a Global Language*, 2003).

Madaniyatlararo muloqot bo'yicha olim Edward T. Hall madaniyatni "ko'rinmas kodlar" tizimi sifatida ta'riflaydi va har bir madaniyatning o'z muloqot qoidalari mavjudligini ta'kidlaydi. U shunday yozadi:

"Madaniyatlararo muloqot — bu boshqa xalqlarni tushunish va ularning kodlarini o'rganish san'ati" (*Beyond Culture*, 1976).

ADABIYOTLAR TAHLILI

David Crystalning "English as a Global Language" asari ilk bor 1997-yilda nashr etilgan (matni 1995-yilda yozilgan), kengaytirilgan nashri esa 2003-yilda Cambridge University Press tomonidan chop etilgan. Ushbu asarda ingliz tilining jahon miqyosida asosiy muloqot tiliga aylanish jarayoni tahlil qilingan.

Crystalning asosiy g'oyasiga ko'ra, ingliz tili global maqomga tabiiy ustunligi sababli emas, balki Britaniya imperiyasi va AQSHning tarixiy hamda iqtisodiy mavqei tufayli erishgan.

Bugungi kunda dunyo bo'ylab taxminan 1,5 milliard kishi ingliz tilida so'zlashadi.

Ularning qariyb 375 millioni bu tilni ona tili sifatida ishlatadi, qolganlari esa ikkinchi til sifatida o'rganadi. Tilning global maqomi uning xalqaro miqyosda biznes, texnologiya, media va ilm-fan sohalarida keng qo'llanilishi bilan bog'liq.

Barbara Seidlhofer ingliz tilining "lingua franca" sifatidagi rolini o'rganib, uni turli millat vakillari o'rtasida samarali muloqot vositasi sifatida baholaydi.

XULOSA

Ingliz tilini o'rganish yoshlar uchun bilim olish, kasbiy rivojlanish va madaniyatlararo muloqot imkoniyatlarini kengaytiradigan asosiy vositadir. Til orqali yoshlar global dunyoga kirish, yangi bilimlar olish, professional va shaxsiy imkoniyatlarini kengaytirish imkoniga ega bo'ladi.

Olimlar ta'kidlaganidek, til bilish nafaqat kommunikatsiya vositasi, balki shaxsiy va kasbiy muvaffaqiyat omilidir. David Crystal ingliz tilini zamonaviy ilm-fan va ta'lim tili sifatida baholaydi, David Graddol esa uni kasbiy muvaffaqiyatga eltuvchi muhim omil sifatida ko'rsatadi. Barbara Seidlhofer esa ingliz tilining turli millatlar o'rtasida muloqot vositasi sifatidagi rolini asoslab beradi.

Oddiy qilib aytganda, ingliz tilini bilish yoshlar uchun kelajakdagi muvaffaqiyat, bilim olish, do'stlar orttirish va global imkoniyatlardan foydalanishning eng muhim kalitlaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Crystal, D. English as a Global Language. Cambridge University Press — Tavsif va kitob sahifasi.
2. Crystal, D. (2003). English as a Global Language — maqola tahlili (inLibrary).
3. Crystal, D., Graddol, D., Seidlhofer, B. — tilga olingan manbalar namunasi.
4. Graddol, D. English Next. British Council.
5. Seidlhofer, B. Understanding English as a Lingua Franca. Oxford University Press.
6. Crystal, D. & Graddol, D. — globallik va ta'lim sohasidagi tadqiqotlar (Synapses).